

Паук В.В.

*викладач-методист,
викладач вищої категорії,
ДНЗ ХВПУ №6, м. Харків*

ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ІКТ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИХ ФАХІВЦІВ В ПТНЗ

Різноманітність сучасних підприємств обумовлює потребу у кваліфікованих робітниках, які професійно компетентні в обраній сфері професійної діяльності. Сьогодні ринок праці вимагає чіткого визначення професійної компетентності кваліфікованих робітників різних секторів економіки. Перехід від індустріальних технологій до науково-інформаційного виробництва, бурхливий розвиток інформатизації всіх сфер життєдіяльності суспільства, зокрема впровадження новітніх технологій виробництва у машинобудуванні потребують відповідних змін щодо компетентності випускників професійно-технічних навчальних закладів (ПТНЗ) машинобудівного профілю. [1, с.13]

Підвищення продуктивності праці істотно залежить від конкурентоспроможності робітників, їхнього рівня освіти, кваліфікації, готовності застосувати у професійній діяльності інноваційні виробничі технології тощо. Тому однією з важливих характеристик сучасного кваліфікованого робітника є його конкурентоспроможність на ринку праці. [2, с.1]

Однією з конкурентних переваг сучасного навчального закладу є інноваційність, це стосується у першу чергу, професійно-технічних навчальних закладів (ПТНЗ), які готують кваліфікованих робітників, обслуговуючих сучасні металорізальні верстати. Для того, щоб довести свою інноваційність, ПТНЗ потрібна потужна інформаційна інфраструктура, яка активно застосовується в навчальному процесі. Сучасна освіта разом із засвоєнням базових знань має навчити того, хто вчиться, самостійно оволодівати новими знаннями та спонукати особистість до навчання впродовж всього життя. Суспільна потреба спонукає сучасні професійно-технічні навчальні заходи, їх викладачів та майстрів виробничого навчання до пошуку нових педагогічних ідей і технологій, до поширення й запровадження передового педагогічного досвіду, зокрема, інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). [3, с.355]

У процесі інформатизації суспільства, в умовах, коли інформаційно-комунікаційні технології охоплюють усі сфери економічної та соціальної діяльності людини, переважає автоматизація зберігання, оброблення та використання даних за допомогою новітньої інформаційної техніки та технологій. Внаслідок швидкого темпу науково-технічного прогресу, інтеграційних процесів у виробництві збільшується інтелектуальна складова професійної діяльності робітників. На професійно-технічну освіту нині суттєво впливають зміни у сучасному суспільстві. Не викликає сумнівів необхідність

впровадження

в навчально-виховний процес системи профтехосвіти сучасних методів навчання на базі ІКТ. [4, с.211]

Зміни у професійному і соціальному світі спричиняють зміни потреб особистостей,

що в свою чергу призводить до виникнення й утвердження нових форм професійного навчання. Ефективним є поєднання традиційних та інноваційних форм і методів з використанням ІКТ. Результативності навчання сприяє методично обґрунтоване включення ІКТ в педагогічні технології, поєднання мережевих баз даних, різноманітних педагогічних програмних засобів і автоматизованих навчальних систем з традиційними підручниками, навчальними посібниками, довідниками тощо. Застосування ІКТ у професійній освіті дає змогу реалізувати індивідуальне просування учнів у навчальному процесі, не порушуючи традиційної групової структури занять.[5, с.719]

Актуальною є проблема підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників за допомогою електронних освітніх ресурсів (ЕОР). Під ЕОР розуміють сучасні засоби навчання, призначені для передачі інформації та реалізації педагогічної взаємодії між суб'єктами навчального процесу з метою досягнення визначених дидактичних цілей. [6.]

В усіх сферах освіти ведуться пошуки шляхів підвищення якості навчання з використанням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). На їх базі створюється багато освітніх засобів навчання з дисциплін різного галузевого спрямування. Водночас, у процесі реформування сучасної професійно-технічної освіти, стрімкого розвитку виробництва і технологій, загострилася проблема нестачі сучасних засобів навчання для професійно-технічних навчальних закладів (ПТНЗ): підручників, навчальних видань, інформаційно-методичної літератури, зокрема, електронних засобів навчання. Педагоги професійного навчання ПТНЗ з метою вирішення даної проблеми самостійно розробляють необхідні електронні засоби навчання, активно реалізуючи можливості ІКТ для професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників, змістового наповнення освітнього простору ПТНЗ, дидактичного забезпечення навчально-виховного процесу та рівного доступу всіх учасників навчально-виховного процесу до навчальних і методичних матеріалів. [7, с.101]

В Державному навчальному закладі «Харківське вище професійне училище №6» під час професійно-теоретичної підготовки верстатників широкого профілю застосовується педагогічний програмний засіб (ППЗ), створений видавництвом СМІТ (м.Харків) «Верстатник широкого профілю», який дозволяє методично правильно організувати як індивідуальну, так і групову роботу учнів з предмета «Технологія верстатних робіт». Використовуючи ППЗ, викладач має можливість забезпечити індивідуальне та групове вивчення теоретичного матеріалу, який доповнений ілюстраціями, схемами, флеш-анімаціями, що відображають конструкцію різальних інструментів, кінематичні схеми металорізальних верстатів, технологічну послідовність виготовлення деталей та ін. Крім цього, викладач має змогу перевірити рівень засвоєння матеріалу за допомогою спеціально розробленої тестової системи. Учень, який працює з ППЗ,

отримує можливість вивчати матеріал самостійно, в оптимальному для нього темпі та перевірити власні знання за допомогою тестування. ППЗ та інші ЕОР передбачають можливість організації групової та індивідуальної роботи учнів на уроках з професійно-теоретичної підготовки, а також самостійної роботи з навчальним матеріалом. [8, с.126]

У зв'язку з виникненням глобальної мережі Інтернет з'явилися нові інформаційні технології, які пов'язані з комп'ютерними комунікаціями і реалізацією функцій створення, збору, обробки, зберігання, передачі та використання навчальної інформації, що виконуються на основі методів ІКТ у процесі спілкування на відстані. Мережа Інтернет може використовуватися на всіх етапах: як при підготовці уроку, так і в процесі навчання, при поясненні (введення) нового матеріалу, закріпленні, повторенні, контролі.

Використання комп'ютерних технологій - це не вплив моди, а необхідність, продиктована сьогодишнім рівнем розвитку освіти. На сучасному етапі інформатизації суспільства все більшого поширення в різноманітних сферах життя набувають комп'ютерні технології, вони виступають як один із інструментів пізнання. Тому сучасний викладач, майстер виробничого навчання повинен досконало володіти новітніми інформаційно-комунікаційними та педагогічними технологіями, користуватися Інтернетом та оргтехнікою, добре орієнтуватися серед популярних освітніх порталів, інших інформаційних ресурсів навчального призначення. Інформаційна освіченість, таким чином, стає важливою складовою професійної компетентності кожного педагогічного працівника професійно-технічної освіти [9, с.101] .

Список використаних джерел:

1. Айстраханов Д. Професійна компетентність випускників професійно-технічних навчальних закладів машинобудівного профілю / Д. Айстраханов / Професійно-технічна освіта.-2014.- №4. – с.13-16
2. Величко Н.О. Шляхи підвищення конкурентоспроможності випускників у сучасних умовах [Електронний ресурс] / Н.О. Величко.- Режим доступу: file:///G:/матеріал до тез/Підвищення_конкурентоспроможності_випускників.pdf
3. Розвиток харчових виробництв, ресторанного та готельного господарстві торгівлі: проблеми, перспективи, ефективність: тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, Харків, 18 травня 2017р., т. 2.-Х.: ХДУХТ, 2017.-377с.
4. Мацейко О. Психолого-педагогічні особливості реалізації електронних освітніх ресурсів у професійно-технічній освіті [Електронний ресурс] / О. Мацейко.- Режим доступу: http://virt.ldubgd.edu.ua/konferenc/kon_ikt/Section5/Macejko.pdf
5. Литвин А.В. Інформатизація професійно-технічних навчальних закладів будівельного профілю: монографія / А.В. Литвин. — Львів: Компанія «Манускрипт», 2011. — 498 с.
6. Денисенко С.М. Дидактичні функції інтерфейсу користувача електронних освітніх ресурсів [Електронний ресурс] / С.М. Денисенко // Вісник Житомирського державного університету. Випуск 56. Педагогічні науки. Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/portal/soc_gum/VZhDU/2011_56/vip_56_3.pdf

7. Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: матеріали звітної науково-практичної конференції за 2014 рік (м. Київ, 26 березня 2015 р.). Т. 2.- К.: ІІТО НАПН України, 2017.-с. 101-102.

6. Олексюк О. Р. Розвиток інформаційно-пошукових умінь у майбутніх учителів інформатики засобами системи DSpace [Електронний ресурс] / Олеся Романівна Олексюк // Всеукраїнська науково-практична конференція молодих учених «Наукова молодь-2013». – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <https://lib.iitta.gov.ua/4248/1/Oleksyuk4.pdf>.

8. Педагог професійної школи [Текст]: Методичний посібник (за матеріалами Всеукраїнського науково-методичного семінару «Інноваційні методики у професійній підготовці кваліфікованих робітників (21 вересня 2009 р.)» / За заг. ред. Т.М.Герлянд. – К.: ІІТО АПН України, 2009. – Вип. 1. – 232 с.

9. Цимбал О. Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес [Електронний ресурс] / О. Цимбал.- Режим доступу: http://ito.vspu.net/diplomni_rob/tematuka_2013-2014/Nanarova/1.htm 9.